

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Brno

Inspekční zpráva

Základní škola Svitávka, okres Blansko

Komenského 157, 679 32 Svitávka

Identifikátor školy: 600106331

Zřizovatel: obec Svitávka, Hybešova 166, 679 32 Svitávka

Školský úřad Blansko, Poříčí 18, 678 01 Blansko

Termín konání inspekce: 4., 5. a 8. listopadu 1999

Čj.	122523/99 - 11039
Signatura	ol1ct101

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Česká školní inspekce (dále jen ČŠI) hodnotila kvalitu vzdělávání na 1. stupni ZŠ ve vyučovacím předmětu matematika, na prvním i druhém stupni ve vyučovacích předmětech český jazyk, německý jazyk a hudební výchova a na druhém stupni ve vyučovacích předmětech anglický jazyk, chemie, fyzika, dějepis a občanská výchova.

1. stupeň ZŠ (český jazyk, německý jazyk, matematika a hudební výchova)

Plánování a příprava výuky

Plánování výuky vychází z učebních osnov vzdělávacího programu Základní škola. Učitelé mají zpracované tematické plány, které obsahují časové vymezení probíraného učiva. Tematické plány jsou dodržovány. Časové dotace vyučovacích hodin odpovídají učebnímu plánu. Vyučovací cíle byly v hospitovaných hodinách stanoveny v souladu s učebními osnovami a se složením jednotlivých tříd. Výuka byla dostatečně připravena.

Úroveň plánování a přípravy výuky hodnotí ČŠI jako dobrou.

Podmínky výuky

Vyučovací předměty jsou personálně dobře zajištěny s výjimkou německého jazyka. Kromě chybějící odborné způsobilosti pro výuku jazyka německého měli všichni učitelé sledovaných předmětů na prvním stupni ZŠ příslušnou pedagogickou a odbornou způsobilost. Prostorové podmínky jsou vyhovující a odpovídají psychohygienickým zásadám. Vyučovací předměty jsou dobře zajištěny potřebnými učebními pomůckami, audiovizuální technikou a další studijní a odbornou literaturou. Podle finančních možností je prováděna jejich modernizace a obnova.

Podmínky výuky jsou na dobré úrovni.

Organizace, formy a metody výuky

Organizace většiny vyučovacích hodin hospitovaných předmětů byla promyšlená, vyučující poskytovali žákům dostatek příležitostí pro zapamatování a procvičení učiva. V ojedinělých inspektovaných vyučovacích hodinách však nebyly vždy jednotlivé výukové postupy náležitě metodicky provázány, což se projevilo v drobných organizačních nesrovnalostech; vyskytly se rovněž drobné nepřesnosti v odborné terminologii. Snahou vyučujících bylo spojení probíraného učiva s životní praxí. Pro pochopení učiva bylo využito v dostatečné míře názorných pomůcek. Pracovní tempo nebylo vysoké, bylo přiměřené věku a schopnostem žáků. Výuka měla v některých případech „tradiční“ frontální styl. Zvolené vyučovací metody a formy vedly sice k dosažení stanovených cílů, ale efektivita práce nebyla vždy na žádoucí úrovni. V českém jazyce nejsou v dostatečné míře rozvíjeny a upevňovány návyky správného čtení a čtení s porozuměním. Dále nebyla náležitě využita aktivita žáků. Didaktické zásady byly dodržovány. V hospitovaných hodinách jazyka německého byli žáci 5. a 6. postupného ročníku vyučováni ve společné skupině na základě povolení MŠMT ČR (viz dále v textu o výuce na druhém stupni ZŠ). Žáci 5. a 6. ročníku pracovali v německém jazyce diferencovaně ve třech skupinách se zřetelem k dyslektickým žákům. Výuka byla zřetelně diferencována. Relaxační

chvilky byly zařazovány spíše ojediněle, což se někdy projevilo v aktivitě žáků.

Organizace, metody a formy práce jsou na dobré úrovni.

Motivace a hodnocení

Hodnocení žáků probíhalo průběžně a mělo spíše motivační charakter. Vyučující měli dostatečnou zpětnou vazbu, která je informovala o pochopení a osvojení probíraného učiva. Nové učivo navazovalo na osvojené a v dostatečné míře procvičené poznatky. Vyučující většinou respektovali individuální dispozice dětí a uplatňovali individuální přístup k žákům jak při výuce samotné, tak při hodnocení a klasifikaci.

Motivace a hodnocení je na dobré úrovni.

Interakce a komunikace

Ve vyučovacích hodinách byly poskytnuty žákům příležitosti pro vyjádření vlastního názoru. Komunikace mezi vyučujícími a žáky i žáky navzájem je ve většině hospitovaných tříd založena na vzájemné důvěře; ojediněle se však v pravidlech vzájemné komunikace projevily příznaky jisté nejasnosti. Vyučující dbají o rozvoj komunikačních dovedností žáků, ale není v dostatečné míře pěstována jazyková kultura projevu. Nežádoucí projevy v chování dětí nejsou opomíjeny. Žáci prokazovali dobrý vztah k vyučovacím předmětům a k výuce samotné.

Interakce a komunikace je na dobré úrovni.

Hodnocení kvality vybraných předmětů na 1. stupni ZŠ

Kvalita vzdělávání českého jazyka, matematiky, německého jazyka a hudební výchovy na prvním stupni ZŠ je na dobré úrovni.

Druhý stupeň ZŠ (český jazyk, německý jazyk, anglický jazyk, dějepis, chemie a fyzika)

Plánování a příprava výuky

Ve sledovaných předmětech je výuka plánována v souladu s učebními osnovami. Jejich plnění je rozpracováno v tematických plánech, které odpovídají jednotlivým ročníkům. Učební plány jsou v souladu s časovým vymezením daným realizovaným vzdělávacím programem. Členění učiva do jednotlivých ročníků je účelné. Vyučovací cíle byly stanovovány přiměřeně k podmínkám daných tříd, ale jejich zadání nebylo v některých případech zcela přesně vymezeno.

Plánování a příprava výuky je na dobré úrovni.

Podmínky výuky

Personální podmínky výuky nejsou optimální, protože je výuka zabezpečena ve velké míře bez odborné způsobilosti. To klade značné nároky na přípravu vyučujících a na kontrolu úrovně výchovně vzdělávacího procesu. Tento nedostatek se zásadním způsobem neprojevilo na kvalitě výchovně vzdělávacího procesu. Materiálně technické podmínky sice umožňují realizaci vzdělávacího programu školy, ale vyžadují neustálou obnovu a doplňování. Výuka probíhá v převážné míře v kmenových učebnách; odborné učebny, které by byly kvalitně a dostatečně

vybavené učebními pomůckami, na škole chybějí. Třídy jsou vzhledem k nízkému počtu žáků dostatečně prostorné, snahou vyučujících a žáků je vytvořit podnětné a estetické prostředí. Tento záměr se daří naplňovat. Na škole je zřízena žákovská knihovna. Frekvence výpůjček je průměrná.

Přestože vyučování není po personální stránce zabezpečeno optimálně, lze podmínky výuky celkově hodnotit jako dobré.

Organizace, metody a formy práce

Výuka probíhá převážně „tradičním“ frontálním způsobem. Spektrum používaných vyučovacích metod nebylo příliš bohaté. V některých sledovaných vyučovacích hodinách se v důsledku neprovázanosti jednotlivých metodických kroků vyskytovaly drobné organizační nesrovnalosti.

Skupinové činnosti, vyšší aktivita žáků a příležitost k samostatné tvořivé práci se projevily zejména ve výuce dějepisu, fyziky a chemie.

V českém jazyce nebyla včleňována do výuky práce s jazykovými příručkami, a to ani tam, kde si to učivo vyžadovalo. Poněkud příznivější organizaci a průběh měla výuka literatury, v níž byla velmi dobře uplatňována práce s literárním textem, jehož bylo výchovně využíváno. Při výuce dějepisu je značný důraz kladen na pochopení učiva v historických souvislostech. Učební látka byla probírána v návaznosti na regionální dějiny.

Organizační nároky jsou kladeny na zabezpečení výuky cizích jazyků. Vzhledem k nízkým počtům žáků v jednotlivých třídách vyhovělo MŠMT ČR žádosti ZŠ Svitávka a povolilo výuku cizích jazyků ve skupinách vytvořených z žáků 5. a 6. ročníku a z žáků 7. a 8. ročníku. Povolení (č.j. 19 548/99-22) platí pouze pro školní rok 1999/2000. Ve spojených třídách 5. a 6. ročníku pracovali žáci ve třech skupinách, přičemž jednu z nich tvoří dyslektičtí žáci. Výuka je zřetelně diferencována; je vedena v češtině, částečně v němčině a angličtině. Důraz je kladen na správnou výslovnost, možnost kooperace žáků při přípravě dialogu a jeho realizování až po hravé procvičování slovní zásoby.

Organizace, formy a metody výuky sledovaných předmětů mají dobrou úroveň.

Motivace a hodnocení

Vstupní informace při zahájení vyučovacích hodin a seznámení žáků s vyučovacím cílem neměly zpravidla (s výjimkou přírodovědných předmětů) výrazně motivující charakter. Motivace žáků k aktivní činnosti probíhala spíše až v průběhu vyučování, zejména při opakování probraného učiva a při hodnocení žáků. Hodnocení včetně klasifikace bylo ze strany vyučujících zdůvodněno a žáky akceptováno. Důraz byl kladen na paměťové zvládnutí učiva a správné pochopení vztahů mezi předměty. Analýza chyb a jejich náprava byla prováděna. Vyučující sledovali zpětnou vazbu vypovídající o pochopení a osvojení probíraného učiva. Při hodnocení byly respektovány individuální dispozice žáků.

Motivace a hodnocení má dobrou úroveň.

Interakce a komunikace

Žáci znají dohodnutá pravidla vzájemné komunikace i chování ve vyučovacích hodinách a respektují je. Nežádoucí projevy žáků nebyly opomíjeny. Vyučující podporují utváření

komunikativních schopností a žádoucím způsobem je využívají. Dílčí nedostatky vznikly tam, kde nedošlo k propojení a návaznosti metodických postupů ve výuce, čímž byla oslabena její organizace, a to následně ovlivnilo vzájemnou interakci mezi vyučujícím a žáky. Tyto nežádoucí jevy byly spíše ojedinělé. Ve vyučovacích hodinách je v dostatečné míře vytvářen prostor pro vyjádření vlastního názoru žáků, ze strany vyučujících je tento proces podporován. Dílčí komunikační problémy se jeví ve výuce cizích jazyků; příčinou je nedostatečné osvojení slovní zásoby, která je pro komunikaci v cizím jazyce nezbytná.

Interakce a komunikace je na dobré úrovni.

Vzhledem k tomu, že výuka občanské nauky a hudební výchovy na druhém stupni ZŠ se lišila od ostatních sledovaných vyučovacích předmětů, jsou zmíněné dva předměty popsány odděleně.

Občanská výchova

Cíle vyučovacích hodin byly stanoveny v souladu s učebními osnovami, ale nebyly v dostatečné míře naplňovány. Tato skutečnost souvisí s méně příhodnými personálními podmínkami pro výuku předmětu, neboť vyučující nemá odbornou ani pedagogickou způsobilost. Materiální podmínky jsou dobré, ale nejsou dostatečně využívány. Organizace vyučovacích hodin byla málo efektivní. Dominantní formou výuky byl monolog vyučujícího. Diskuse nad probíraným tématem probíhala velmi málo. Žáci byli pasivní. Doplňující písemný popřípadě obrázkový materiál nebyl ve vyučování využit.

Plánování učiva je na dobré úrovni, vzdělávací podmínky, organizace , metody a formy práce jsou ještě vyhovující. Interakce a komunikace je hodnocena jako nevyhovující.

Hudební výchova

Naplňování výchovně vzdělávacích cílů jednotlivých vyučovacích hodin hudební výchovy je značně znesnadňováno nepříznivými personálními podmínkami, protože na škole není učitel s odbornou způsobilostí pro hudební výchovu. Materiální podmínky nejsou dostatečné, odborná pracovna hudební výchovy není náležitě vybavena a upravena (zejména pro instrumentální a poslechové činnosti žáků). Plánování je promyšlené. Absence odbornosti snižuje úroveň organizace vyučovacích hodin a kvalitu výuky. Žáci nejsou náležitě vedeni k upevnování základních hudebních návyků, které by jim usnadňovaly hudební činnosti a motivovaly je k zájmu o hudbu - např. před začátkem zpěvu není udáván základní tón, žáci nejsou vedeni k technice správného zpěvu, hudební nauka (zejména učivo o notách) je vyučována samoučelně, aniž by byla uváděna do vztahu se zpěvem a s poslechem hudby. Instrumentální činnosti žáků nebyly do výuky zařazovány. Žáci projevovali v hospitovaných hodinách malý zájem o hudbu, což se někdy negativně promítalo i do jejich chování. Na rušivé situace někdy nebylo ze strany vyučujících náležitě reagováno.

Úroveň plánování a přípravy výuky je dobrá; vyučovací podmínky, organizace, metody a formy práce včetně interakce a komunikace jsou ještě vyhovující.

Hodnocení kvality vzdělávání na druhém stupni ZŠ

Český jazyk

Ve výuce se nerozvíjí v dostatečné míře jazyková kultura. Značná část žáků nemá náležitě

upevněny návyky správného čtení (zřetelná artikulace, chybné kladení přízvuků, nesouvislé čtení apod.).

Kvalita výuky českého jazyka je hodnocena jako dobrá.

Německý a anglický jazyk

Interpretace učiva byla bezchybná. Absence odborné způsobilosti vyučujících se ve výuce neprojevovala.

Kvalita výuky německého a anglického jazyka je hodnocena jako dobrá.

Chemie a fyzika

Kvalitně vedená výuka podněcovala žáky k zájmu o přírodovědnou oblast.

Kvalita vzdělávání chemie a fyziky je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Dějepis

Výuka dějepisu má velmi dobrou úroveň.

Občanská výchova

Kvalita vzdělávání občanské výchovy má ještě vyhovující úroveň.

Hudební výchova

Výuka hudební výchovy má ještě vyhovující úroveň.

Kvalita vzdělávání je ve sledovaných předmětech druhého stupně ZŠ celkově hodnocena jako dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepce školy je vypracována ve smyslu naplňování vzdělávacího programu Základní škola č.j. 16 847/96 - 2. Škola ve svých koncepčních záměrech výhledově zmiňuje zařazování některých alternativních výukových prvků a realizaci projektu „Zdravý životní styl“. Tyto koncepční záměry nejsou školou dosud systematicky naplňovány. Škola vykazuje velmi nízký počet žáků ve třídách na 2. stupni. To staví oblast plánování a organizování do poněkud nestandardní pozice. Na základě nízkého počtu žáků ve třídách a z důvodu efektivního vynakládání finančních prostředků musí škola žádat o výjimky (např. zabezpečení výuky cizích jazyků), které však mají omezenou platnost. Koncepční záměry v oblasti zkvalitňování materiálního zabezpečení výuky se realizují postupně podle finančních možností školy.

Řešení personální otázky ve smyslu zvýšení odborné způsobilosti pedagogů se v hlavních záměrech školy neobjevuje, přestože v roce 1995 ČŠI doporučila vedení školy zvyšovat zejména odbornou způsobilost výuky. Roční plán školy je zpracován podrobně v souladu s koncepčními cíli; záměry týkající se alternativních prvků výuky se však ve vyučovacím procesu neuplatňují. Projekt „Zdravý životní styl“ se realizuje pouze v některých částech. Koncepční záměry školy nejsou v praxi plně realizovány. Z toho důvodu je zpracovaná koncepce rozvoje školy spíše formálním dokumentem. Základním rysem je systém operativního plánování, které je funkční.

Oblast plánování je hodnocena jako dobrá.

Organizování

Provoz školy je řádně zajištěn. Školní řád je vypracován s ohledem na plynulý chod školy; obsahuje však v článku týkajícím se chování žáka některé formulační nepřesnosti. Povinná dokumentace školy je řádně vedena; drobné administrativní nedostatky nejsou zásadního charakteru. Jednání pedagogické rady, předmětových komisí a metodických sdružení mají pracovní ráz a jsou z nich pořizovány zápisy. Rozvrh hodin je sestaven kvalifikovaně a v souladu s pedagogickými zásadami. Informovanost rodičů je školou zajišťována velmi dobře. Svou účastí v soutěžích a závodech (ponejvíce na okresní úrovni) úspěšně prezentují žáci svou školu na veřejnosti. Škola poskytuje žákům dosti širokou nabídku zájmových kroužků. Nabídka volitelných a nepovinných předmětů vychází z personálních a materiálních podmínek školy a je dostačující. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1998/99 je vypracována přehledně v souladu s příslušnou právní normou a umožňuje získat základní informace o škole a jejím působení v dané oblasti. Příkladnou péči poskytuje škola integrované žákyni, která se plnohodnotně včleňuje do žákovského kolektivu a velmi dobře zvládá výuku.

V oblasti organizování vykazuje vedení školy dobrou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Systém vedení a motivování pracovníků školy vychází z koncepce školy. Cílem všech pedagogických i ostatních pracovníků je vytvořit takové podmínky, aby rostl zájem žáků o školu a ti pak neodcházel na školy jiné. Informační systém školy směřuje k rodičům i k veřejnosti (komunikace školy s rodiči, školní nástěnka v obci, pravidelné příspěvky pedagogů do obecního zpravodaje).

Operativní systém řízení vychází z pravidelných provozních porad, pedagogických rad, porad třídních učitelů s výchovnou poradkyní a ze schůzek předmětových komisí. Základním nástrojem operativního řízení jsou měsíční plány práce, které jsou všem přístupné na informační vývěsce ve sborovně.

Vzhledem k nižšímu podílu odborné způsobilosti učitelského sboru je pedagogům umožňováno další vzdělávání formou kurzů (zejména jazykových) či dalšího studia (VOŠ sociálně právní). Škola zajišťuje metodické vedení mladých učitelů. Na škole je vytvořen standardní systém hmotného stimulování pracovníků.

Úroveň vedení a motivování pracovníků je velmi dobrá.

Kontrolní mechanismy

Vedení školy má vytvořen kontrolní systém, který je zpracován v koncepci školy a následně je rozpracováván do ročních a měsíčních plánů. Zahrnuje zejména kontrolu úrovně výchovně vzdělávacího procesu, činnost pedagogických pracovníků, vedení předepsané dokumentace a kontrolu provozu školy. Kontrolní činnost probíhá pravidelně. Výsledky kontrol jsou s pracovníky projednávány, záznamy o kontrolách jsou vedeny. Při zjištění nedostatků jsou přijímána opatření k nápravě. Kriteria hodnocení pracovníků jsou vypracována a jsou zveřejněna ve sborovně školy. Výsledky výchovně vzdělávací činnosti jsou hodnoceny jednak při hospitační činnosti a dále formou testů a prověrek. Testy a prověrky vypracovávají

vyučující ve spolupráci s vedením školy.

Kontrolní činnost vedení školy má dobrou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Přestože je řízení školy založeno spíše na operativní činnosti, jeho kvalita je celkově na dobré úrovni.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Nepříznivý demografický vývoj v obci a blízkém okolí, nedostatečná dopravní obslužnost a spádovost školy se projevuje nízkými počty žáků ve třídách, zejména na druhém stupni ZŠ. Tato situace staví školu do nestandardní pozice ve věci organizace výchovně vzdělávací činnosti.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- povinná dokumentace školy stanovená § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů
- koncepce činnosti školy
- rozhodnutí ŠÚ Blansko o zařazení školy do sítě škol č.j.: zař.ZŠ 2-24/A1-9 ze dne 11.1.1999
- výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1998/99
- plán činnosti školy pro školní rok 1999/2000
- tématické plány vyučujících inspektovaných předmětů
- hospitační záznamy školních inspektorů

ZÁVĚR

- 1. ČŠI konstatuje, že od poslední inspekce škola nezaznamenala posun ke zkvalitnění personálního zabezpečení výuky.***
- 2. Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu se využívají v souladu s jejich určením a jejich využívání je efektivní.***
- 3. ČŠI hodnotí činnost školy v oblasti vzdělávání vybraných vyučovacích předmětů a v oblasti kvality řízení jako dobrou.***

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Jitka Měřinská	.....
Členové týmu	Mgr. Stanislav Čada	.....
	Mgr. Pavel Klár	.....

V Brně dne 29. listopadu 1999

Přílohy: 0Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: .....

Razítko

.....
Mgr. Jarmila Cetkovská,
ředitelka školy

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad		
Zřizovatel		
Rada školy		

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad		

Zřizovatel		
Rada školy		

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text